

2 PITA

1 ¹E Saimon Pita. E Yesus Kristus aqa wau tamo. A na e qarijbej deqa e aqa anjam marsim laqnum. Kristus a gago Qotei. A na iga padalo sawaq dena elejej. Ningi ti iga ti gago areqalo qujai. Agi iga kalil Yesus qa gago areqalo singilateqnum. Yesus Kristus a kumbra tintij yeqnu qaji tamo. Aqa kumbra dena ningi a qa nunjo areqalo singilateqnub. Agi iga a qa gago areqalo singilateqnum dego kere. ²Ningi Qotei wo gago Tamo Koba Yesus wo naŋgi qa bole qalieonub. Deqa Qotei a ningi qa are tulaŋ boleiyimqa ningi geregere lawo na soqniye.

**Qotei a nami ningi giltjgosiq metnej deqa ningi
aqa segi tamo uŋgasari tintij unub**

³ Yesus Kristus a segi Qotei. A siŋgila koba ti unu. Aqa siŋgila dena a na gago ḥambile siŋgilatgwajqa deqa marsiq ingi ingi tulaŋ boledamu iga egej. Aqa kumbra dena a na iga aqaryaigej deqa iga Qotei aqa kumbra geregere dauryeqnum. Iga Kristus qa bole qalieonum deqa iga kumbra degyeqnum. Aqa segi ḥam koba na ti aqa siŋgila na ti aqa kumbra bole na ti a na iga metgej. ⁴Osiqa laŋ goge qaji ingi bole bole kalil a nami iga egwa marej qaji di iga egej. Are prugwajqa kumbra mandamq endi tulaŋ koba unu. Kumbra dena iga ugeugeigeqnu. Ariya Kristus a na laŋ goge qaji ingi bole bole di iga egej. Aqa kumbra dena a na ningi aqaryaingimqa ningi kumbra uge uge kalil di uratosib ḥambile osib Qotei aqa segi kumbra bole ti soqniye.

⁵ Ningi deqa are qaloqnsib kumbra bole bole yqajqa singilaoqnsib dena nunjo areqalo Kristus qa bole siŋgilatoqniye. Osib dena ningi Qotei qa bole qaliesosib soqniye. ⁶Osib dena ningi nungo jejamu aqa kumbra geregere taqatesoqniye. Osib dena ningi gulube qoboiyoqnsib siŋgila na tigelesoqniye. Osib dena ningi Qotei aqa segi kumbra boleq di sosib walweloonqiye. ⁷Osib dena ningi nungo Kristen was qu naŋgi kadoinjrsib geregereinjroqniye. Osib dena ningi qalaqalaiyo kumbra dauryosib soqniye.

⁸Ningi gago Tamo Koba Yesus Kristus qa bole qalieonub deqa kumbra kalil deqaji nungoq di sosim kobaqujaosim tulaŋ siŋgilaqas di nungo qalie di loumqa

keresai. A nunqoq di tulaŋ siŋgilaesosim gei gargekoba ateleŋqas. ⁹Ariya kumbra bole deqaji tamo bei aqaq di sqasai di a tamo njam qandimo bul sqas. Deqa ingi bole bole isaq di unu qaji di a unqa keresai. Bole, Qotei a nami aqa une kobotetej. Ariya a deqa olo are walyeqnu. ¹⁰O was qu, Qotei a nami ningi giltnqosiq metnqegej deqa ningi aqa segi tamo tinqaq sqajqa siŋgilaoqniye. Ningi degyqab di ningi ulorŋqa keresai. ¹¹Qotei na gam waqtetnqimqa ningi laŋ qureq oqibqa gago Tamo Koba Yesus Kristus agi iga elenej qaji a nungo Mandor Koba sosim ningi taqatnqimqa ningi so bole gaigai sqab.

¹²Bole, ningi ijo anjam bole di qalieonub deqa agi ningi siŋgila na ojejunub. Ariya ningi anjam deqa olo are walŋgaim deqa e batı gaigai ningi olo merŋgawjqa are qaleqnum. ¹³E mandamq endi sosiy nungo areqalo tigelteŋgitqa ningi ijo anjam deqa olo are qalqajqa deqa e ningi merŋgonum. E are qalonum, ijo kumbra di bole. ¹⁴E qalieonum, sokiňala e ijo jejamu uratosiy moiqai. Gago Tamo Koba Yesus Kristus a na e degsi merbej. ¹⁵Deqa e siŋgila na anjam di ningi geregere merŋgoqnqai. Yim bunuqna e moiitqa ningi ijo anjam deqa gaigai are qaloqnsib sqab.

Qotei a na Kristus ñam kobaquja yosiqa aqa segi riaŋ aqaq di atej

¹⁶Iga nami gago Tamo Koba Yesus Kristus aqa siŋgila qa ti aqa bqajqa batı qa ti ningi merŋgeqnam ningi quoqneb. Ariya iga Kristus aqa anjam di merŋgoqnsim batı deqa iga mandam tamo nango sa anjam dauryosaioqnen. Iga gago segi njamdamu na Yesus aqa riaŋ ti aqa siŋgila ti unsim deqa ningi merŋgoqnem. ¹⁷Abu Qotei a na Yesus ñam kobaquja yosiqa aqa segi riaŋ aqaq di atej. Qotei a segi laŋ qaji rianq di sosiqa Yesus qa endegsi marej, “Endi ijo Anŋro e na tulaŋ qalaqalaiyeqnum qaji. E a qulaŋ areboleboleibeqnu.” ¹⁸Iga Qotei aqa mana goge dia Yesus ombla sonamqa batı deqa Qotei a laŋ qureq di sosiqa anjam di marnaq iga quem. ¹⁹Deqa iga bole qalieonum, Qotei aqa medabu o qaji tamo naŋgi nami anjam maroqneb di naŋgi anjam bole maroqneb. Deqa ningi dego nango anjam di torei ojiye. Ningi ojqab di bolequja. Naŋgo anjam di waŋal bul sawa ambruq di puloŋesosiqa nebe qa burbas oqeŋnu dego kere nungo are miliqiŋ di suwajejunu.

²⁰Ariya anjam kobaquja bei endi e na merŋgit ningi qalieoiye. Iga gago segi areqalo dauryosim Qotei aqa medabu o qaji tamo naŋgo anjam nami nengreŋq di so qaji di aqa utru laja palontqasai. ²¹Di kiyaqa? Naŋgo anjam maroqneb qaji di mandam tamo naŋgo areqalo na marosaioqneb. Mondor Bole a na naŋgo areqalo tigelteŋtreqnaqa naŋgi Qotei aqa medabu oqnsib anjam maroqneb.

**Gisaŋ tamo qudei naŋgi bosib gisaŋ anjam gargekoba ningi
merŋgoqniq ningi qudei quisib Qotei aqa anjam bole uratosib ulorŋqab**

2 ¹Bole, nami tamo qudei naŋgi Israel naŋgo ambleq di tigelosib naŋgo segi ñam soqtoqnsib naŋgi segi Qotei aqa medabu o qaji tamo

degsib maroqnsib wauoqneb. Ariya nangi Qotei aqa medabu o qaji tamo sai. Naŋgi gisaŋ tamo. Dego kere bunuqna tamo deqaji qudei naŋgi lumu na bosib nungo ambleq di dego tigelosib naŋgi segi Qotei aqa medabu o qaji tamo degsib maroqnsib gisaŋ anjam gargekoba niŋgi merŋgoqnqab. Yimqa ningi qudei quisib bole edegosib naŋgi daurnjrsib Qotei aqa anjam olo uratosib uloŋqab. Tamo naŋgi di Tamo Koba Yesus na awainjrej.

Ariya naŋgi na olo a qoreiyqab. Osib deqa mondoŋ naŋgi urur padalqab.

²Tamo deqaji gargekoba naŋgi bosib kumbra uge uge dauryoqnqab.

Yimqa tamo qudei naŋgi na naŋgi unjrsib naŋgi daurnjrsib Qotei aqa gam bole misiliŋyqab. ³Tamo naŋgi di mamaul ani. Deqa naŋgi na bosib gisaŋ anjam gargekoba niŋgi merŋgoqnsib dena nungo silali iŋgi iŋgi yaingoqnqab. Ariya tulaj nami Qotei na tamo naŋgi di peginjrqa bati atsiqa naŋgi qa endegsi marej, “E na tamo naŋgi di padaltnjrōgetqai.” Od, tamo naŋgi di bole padalqab. Qotei a naŋgo padalqa bati qa tarijeqnu.

⁴Niŋgi qalie, nami laŋ angro qudei naŋgi une ateb. Onaqa Qotei a na naŋgi uratnjrosai. A naŋgi osiqa tontnjsiqa sub guma kobaq di breinjrej di unub. Sub di ambru koba. Sub dia ŋamyuo unu. Ariya laŋ angro uge naŋgi di subq dia tarijessoqniqbqa mondoŋ Qotei a naŋgo une qa peginjrsim awai uge enjrqas. ⁵Nami tamo uŋgasari Noa aqa bati qa soqneb qaji naŋgi Qotei qoreinjrej deqa Qotei na naŋgi dego uratnjrosai. A naŋgi dego padaltnjrej. Awa koba aisiqa mandam ya maqonaqa dena Qotei na naŋgi padaltnjrej. Ariya Qotei a Noa padaltosai. Noa a Qotei aqa kumbra tiŋtiŋ qa marsiq laqnej deqa Qotei na a ti tamo uŋgasari 7-pela naŋgi ti taqatnjrej. Deqa naŋgi bole soqneb. ⁶Sodom qure ti Gomora qure ti naŋgi dego Qotei na padaltnjrqa marsiqa ŋamyuo qariŋyonqa aisiq naŋgi koitnjrnaq naŋgi torei padalekriteb. Deqa bunuqna tamo naŋgi Qotei qoreiyeqnum qaji naŋgi Sodom ti Gomora ti naŋgi qa are qaloqnsib ulaoqnqab. ⁷Ariya Lot a kumbra tiŋtiŋ dauryo qaji tamo. Deqa a Sodom qureq di sosiqa tamo uge uge naŋgi kumbra ugeteqnabqa di unoqnsiqa are gulubekobaiyoqnej. Deqa Qotei na Lot olo osiqa sawa boleq di atnaqa a padalosai. ⁸Od, Lot a tamo tiŋtiŋ. Ariya a Sodom qureq di sosiqa a tamo uŋgasari naŋgo kumbra uge uge unoqnsiŋ naŋgo anjam uge uge batı gaigai quoqnej. Aqa are miligi tulaj boledamu deqa tamo uŋgasari naŋgi Qotei aqa dal anjam gotranjyeqnbqa di unoqnsiŋ a prugugetoqnsiqa aqa are tulaj jaqatiŋkobaiyoqnej. ⁹Ariya was qu, Tamo Koba Qotei a nami degsiqa tamo uge uge naŋgo une qa maroqnsiŋ naŋgi padaltnjroqnej. Deqa iga qalieonum, tamo naŋgi Qotei dauryeqnum qaji naŋgi gulube iteqnabqa a na olo naŋgi elenqeŋnu. Naŋgi elenqeŋajqa gam di Qotei a bole qalie. Tamo uge uge naŋgo kumbra di dego Qotei a qalie. Deqa mondoŋ a na naŋgi osim naŋgo une qa peginjrsim awai uge enjrqas. ¹⁰Tamo qudei naŋgi awai tulaj ugedamu oqab. Tamo naŋgi di

sambala kumbra tulaj jigat yqajqa are prugnjreqnu. Osib naŋgi endegsib are qaleqnub, "Tamo Koba Qotei aqa anjam di laŋa sa anjam. Deqa iga dauryqasai."

Tamo uge deqaji naŋgi nuŋgo ambleq di tigelosib tulaj diqoqnsib naŋgo segi areqalo dauryeqnub. Deqa naŋgi laŋ aŋgro kokba naŋgi misiliŋnjrqajqa ulaosaieqnub.¹¹ Ariya laŋ aŋgro qudei naŋgi tulaj singila koba. Naŋgi na laŋ aŋgro kokba naŋgi di tulaj buŋnjrejunub. Ariya laŋ aŋgro naŋgi dena Tamo Koba Qotei aqa ulatamuq dia laŋ aŋgro kokba naŋgi di uge qa marosaieqnub.

¹² Tamo uge deqaji naŋgi wagme bul tulaj nanariosib laqnub. Naŋgi nango segi jejamu aqa areqalo dauryeqnub. Naŋgi wagme juwaŋ bul. Anjam naŋgi poinjrosai qaji di naŋgi olo misiliŋyeqnub. Iga na wagme juwaŋ naŋgi ojelejoqnsim ŋumeqnum dego kere mondoŋ Qotei na tamo uge naŋgi di ŋumougetqas. ¹³ Tamo naŋgi di kumbra uge uge yeqnub deqa bunuqna tamo qudei naŋgi na kamba naŋgi kumbra uge enjrqab. Naŋgo kumbra agiende. Naŋgi qanam jige alaŋkobaiyoqnsibqa ya uge uyoqnsib nanarioqnnqajqa deqa tulaj areboleboleinjreqnu. Naŋgi nuŋgo ambleq di sosib niŋgi koba na inŋi uyoqnsib nuŋgo ñam uge-teqnub. Dena niŋgi tulaj jigateqnub. Ariya naŋgo gisaŋ kumbra di naŋgi yqajqa tulaj areboleboleinjreqnu. ¹⁴ Naŋgi gaigai uŋa qa mamaulnjreqnu deqa naŋgi sambala kumbra yqajqa are qaleqnub. Naŋgi une yoqnnqajqa tulaj arearetnjreqnaqa olo uratosaeqnub. Naŋgi na tamo qudei areqalo aiye aiyelteqnub qaji naŋgi walawalainjreqnabqa naŋgi daurnjroqnsib une yeqnub. Tamo naŋgi di tamо qudei naŋgo inŋi inŋi qa mamaulnjreqnu. Kumbra di naŋgi qalie bole. Deqa Qotei na naŋgi torei padaltnjrqas. ¹⁵ Naŋgi Qotei aqa gam bole uratosib nanariosib laqnub. Osib naŋgi Beor aqa aŋgro Balam aqa gam dauryeqnub. Balam agi nami une atej. Osiqa aqa une di aqa awai oqajqa tulaj areare-toqnej. ¹⁶ Donki naŋgi anjam marqa keresai. Ariya donki bei a tamо bulosiqa medabu waqtosiqa anjam maroqnej. Osiqa Balam aqa kumbra uge deqa ɿirinjej. Onaqa Balam a quisiq aqa nanari kumbra di olo uratej. Balam agi gisaŋosiq a segi Qotei aqa medabu o qaji tamо qa maroqnej.

¹⁷ Tamo uge naŋgi di ya robu bul jeŋo qaji. Jagwa na awa puyeqnaqa urur koboeqnu dego kere tamо naŋgi di babaj na tamо bole ariya naŋgi kumbra bole babbosaieqnub. Deqa mondoŋ Qotei na naŋgi sawa ambruoq breinjrqas. Sawa di Qotei na nami naŋgi gereiyetnjrej unu. ¹⁸ Tamo naŋgi di naŋgo segi medabu waqtoqnsib diqoqnsib anjam uge uge mareqnub. Naŋgi na tamо qudei naŋgi walawalainjreqnab naŋgi sambala kumbra yoqnsib naŋgo segi jejamu aqa kumbra uge uge dauryeqnub. Tamo naŋgi di ya ya endi are bulyosib tamо uge naŋgo kumbra urateb. Ariya tamо uge naŋgi na olo naŋgi titnjreqnab naŋgi kumbra uge uge dauryeqnub. ¹⁹ Tamo uge naŋgi dena tamо ungasari naŋgi walawala anjam endegsib

minjreqnub, “Ningga iga daurgwab di une bei na ninggi ojqa keresai. Deqa ninggi nunjo segi areqalo na kumbra bei yqa marsib yoqniye.” Di gisanj. Nango segi kumbra uge na nanggi singila na ojsiq nañgi taqatnjreqnub. Ninggi qalie, tamo bei aqa kumbra uge na a taqatesqas di a kumbra di aqa wau tamo sqas. ²⁰Bole, tamo nanggi di nami gago Tamo Koba Yesus Kristus agi iga elenej qaji a qa bole qalieeb. Nango qalie dena nanggi mandam qa kumbra jigat kalil urateb. Ariya bunuqna nanggi olo puluosib kumbra uge di olo dauryeb deqa kumbra uge dena nanggi singila na ojesonaq nango so tulanj ugeeij. Nango so uge namij dego sai. Nango so olo tulanj ugedamuej. ²¹Nanggi nami kumbra bole qa gam di qaliesai qamu di kere. Ariya nanggi gam di qalieosib Qotei aqa dal anjam osib olo bunuqna nanggi qoreiyeb. ²²Tamo nanggi di bauj ti bel ti bul. Agi anjam bole bei endegsi unu, “Bauj nango kumbra agiende. Nanggi njiloqnsib olo puluoqnsib nango njilo uyeqnub.” Anjam bei dego unu, “Bel nango kumbra agiende. Nanggi yaq di yaloqnsib olo boqnsib jagiq di brijeqnub.”

Bole, Tamo Koba Kristus a olo bqas

3 ¹⁻²O ijo was bole, e nami anjam neñgreñyosim niñgi qa qariñyem agi bini olo anjam qariñyonum. E nunjo are tigelteñrigitqa niñgi ingi bole bole mondoj brantqas qaji deqa olo are qalqajqa deqa osim neñgreñyonom. Nami Qotei aqa medabu o qaji tamo nanggi ingi deqa anjam palontoqnsib laqneb. Tamo Koba Yesus agi iga elenej qaji aqa dal anjam qa dego ninggi are qalqajqa deqa e anjam endi neñgreñyonom. Dal anjam di Yesus aqa wau tamo nanggi nami ninggi qa bosib palontosib ninggi merjgeqnab quoqneb.

³Ariya ijo anjam kobaquja bei unu. E na ninggi merjgit poingem. Mondoj dijo bati jojomoqnimqa meqe meqem tamo nanggi bosib nango segi areqalo uge uge dauryosib misiliq anjam endegsib merjgoqnbab, ⁴“Qotei a nami marej, ‘Mondonj Kristus a olo bqas.’ Ariya a qabi unu? A bqa keresai. Ninggi uniye. Gago moma utru nanggi nami moreñoqneb bosib bosiq agi bini iga degsi unum. Qotei a nami mandam atej agi bini mandam a degsi unu. Deqa Kristus a olo bqa keresai.” ⁵O was qu, meqe meqem tamo nanggi are bole ti sosai deqa nanggi bosib anjam degsib merjgoqnbab. Nami Qotei a anjam marnaqa laj brantej. A olo anjam marnaqa mandam a ya ambleq di brantej. ⁶Mandam a ya ambleq di brantonaqa bunuqna Noa aqa bati qa Qotei a olo marnaqa ya koba dosiqa mandam ya maqosiqa ingi ingi kalil padaltej. ⁷Ariya bini laj ti mandam ti tarijoqnsib unub. Mondoj Qotei a olo anjam marimqa laj ti mandam ti ñamyuo na yusib koboqab. Bati deqa Qotei na tamo nanggi a qoreyeqnub qaji nango une qa peginjrsim nanggi torei padaltnjrqas.

⁸O ijo was bole, ninggi ijo anjam bei endi geregere quisib olo are walñgaiq. Qotei aqa areqalo agiende. Bati qujai a wausau 1,000 dego

kere. Wausau 1,000 a batí qujai degó kere. Batí qujai ti wausau 1,000 ti naŋgi ombla kerekere. Qotei aqa areqalo agide. ⁹Tamo qudei naŋgi endegsib mareqnub, “Tamo Koba Qotei aqa anjam nami marej qaji di a olo dauryqajqa taríjoqnsiq laja sokobaiyeqnu.” Di sai. A na tamo naŋgi padaltnjrqajqa arearetosaeqnu. A na tamo kalil naŋgi are bulyqajqa marsiq deqa a jinga na ningi qa taríjoqnsiq unu.

Mandam ti laŋ ti koboqab

¹⁰Ariya dijo batí brantimqa Tamo Koba Yesus a bajin tamo bul urur boqujatqas. Bamqa batí deqa laŋ a pojosis koboqas. Ingi ingi kalil degó ñamyuo na tulaj kaŋkanjam yusib koboqab. Deqa mandam ti aqa ingi ingi ti kalil olo bunu sqasai. ¹¹Ariya ningi are qaliye. Ingi ingi kalil degsi koboqas deqa ningi kumbra kie dauryqajqa mernjgwai? Ningi kumbra endegiyie. Ningi nunjgo segi jejamu Qotei yekritosib aqa segi kumbra boleq di sosib dauryoqniye. ¹²Osib nunjgo kumbra dena ningi Qotei aqa batí koba brantim unqajqa deqa taríjoqniye. Osib batí di urur brantqajqa deqa ningi siŋgila na waquoqniye. Batí di brantimqa laŋ a ñamyuo na yusim koboqas. Mandam ti ingi ingi kalil Qotei na atej qaji de ti degó ñamyuo na tulaj kaŋkanjam yusib ya bulosib koboqab. ¹³Ariya Qotei a nami endegsi marej, “E na laŋ bunuj ti mandam bunuj ti olo gereiyqai.” A degsi marej deqa iga di unqajqa taríjoqnsim unum. Laŋ bunuj ti mandam bunuj ti dia kumbra bole tiŋtiŋ gaigai sqas.

Ningi ñam atoqnsib Tamo Koba Yesus qa taríjoqnsib soqniye

¹⁴O ijo was bole, ningi ingi ingi di brantqajqa taríjeqnub deqa ningi Qotei aqa ñamgalaq di tamo bole une saiqoji sqajqa siŋgila na waquoqniye. Osib ningi Qotei ombla na areqalo qujaitosib soqniye. Soqniqbqa mondonj Tamo Koba Kristus a olo bqajqa batiamqa Qotei a nunjgo kumbra bole kalil di unekritqas. ¹⁵Tamo Koba Yesus a jinga na iga qa taríjeqnub. Deqa ningi endegsi poiŋgem. Yesus a na iga eleŋqajqa deqa iga qa taríjeqnub. Qotei a na gago was bole Pol powo yonaqa a degó anjam deqaji nengreŋyoqnsiq ningi qa qariŋyoqnej. ¹⁶Pol a dijo batí qa anjam di gaigai neŋgreŋyoqnej. Bole, aqa anjam qudei aqa damu iga poigwajqa wau koba. Deqa nanari tamo naŋgi Kristus qa naŋgo areqalo siŋgilaboletosai qaji naŋgi Pol aqa anjam di bulbulyoqnsibqa ugeugeiyeqnu. Osib Qotei aqa anjam kalil nengreŋq di unu qaji di degó degsib ugeugeiyeqnu. Deqa mondonj tamo naŋgi di tulaj padalougetqab.

¹⁷O ijo was bole, ningi dijo batí qa anjam di bole qalieonub deqa ningi geregere ñam atoqniye. Ningi ñam atqasai di dal anjam gotranyo qaji tamo naŋgi bosib ningi gisaŋgosib titŋgibqa ningi siŋgila na tigelesqa uratosib uloŋo uge. ¹⁸Gago Tamo Koba Yesus Kristus agi iga eleŋej qaji a ningi qa are boleieqnu. Ningi a qa bole qalieonub. Ariya a ningi qa are

boleiyeqnu aqa kumbra dena niŋgi olo singilatŋimqa niŋgi aqaq dena qalie koba oqniye. Kristus a ñam koba ti unu deqa iga bini bati endeqa aqa ñam soqtoqnqom. Osim bati gaigai aqa ñam soqtoqnsim sqom. Bole.